

PROGRAMA LIMBII SI LITERATURII BULGARE

în vederea sustinerii examenului de definitivat în învățământ pentru profesori

A. Limba bulgara

I. Gramatica istorica a limbii bulgare

- scopul si sarcinile gramaticii istorice. Raportul ei cu celelalte discipline: slava veche (bulgara veche), limba bulgara contemporana, gramatica comparata a limbii slave, dialectologia.
- metodele de cercetare în domeniul istoriei limbii: metoda filologica, descriptiva, comparativ-istorica, etc.
- privire de ansamblu asupra periodizarii istoriei limbii bulgare; caracteristicile fiecărei epoci.
- locul limbii bulgare în familia limbilor slave. Limba bulgara si celelalte limbi balcanice.
- izvoarele principale pe care se bazeaza studierea istorica a limbii bulgare.

II. Elemente de dialectologie

- criterii de clasificare a dialectelor limbii bulgare.
- privire generala asupra dialectelor limbii bulgare: dialectele apusene; dialectele rasaritene; caracteristicile fonetice, morfologice si sintactice ale acestora.
- graiuri bulgare în afara granitelor Bulgariei.

III. Fonetica

- Caracterizarea sistemului fonetic în perioada bulgara veche.
- Vocalismul. Evolutia vocalelor nazale si a ierurilor. Alternante vocalice.
- Consonantismul. Palatalizarea consoanelor. Fenomene de asimilare si disimilare. Schimbări în grupurile de consoane.

IV. Morfologia

- Privire de ansamblu asupra sistemului declinarii numelui în perioada bulgara veche. Evolutia limbii de la sintetism la analism. Aparitia articolului.
- Istoria formelor determinate si nedeterminate ale adjectivului. Formele analitice ale gradelor de comparatie.
- Pronumele personale si reflexive. Mentinerea cazurilor dativ si acuzativ. Istoria pronomelor posesive, demonstrative, interogative si relative. Alte pronume.
- Schimbari în sistemul numeralului. Disparitia dualului. Pastrarea unor forme cazuale.
- Verbul. Caracterizarea sistemului verbal. Timpurile simple si compuse. Exprimarea viitorului. Conditionalul si imperativul. Mijloace de exprimare a imperativului. Evolutia participiului. Gerunziul, caracteristica a limbii literare, exprimarea lui în limba vorbita. Modul naratiunii indirecte. Moduri disparute în limba bulgara: infinitivul si supinul.

V. Notiuni de sintaxa

- Privire de ansamblu asupra evolutiei limbii bulgare.
- Propozitia, partile principale ale propozitiei.
- Schimbari în structura propozitiei, consecinta a disparitiei treptate a formelor cazuale si a extinderii functiei sintactice a propozitiilor.
- Structura frazei. Diversitatea tipurilor structurale ale frazei. Coordonare si subordonare în fraza.
- Punctuatia. Bazele punctuatiei limbii bulgare. Punctuatia si intonatia.

VI. Lexicologie

- Scurta privire asupra evolutiei sistemului lexical al limbii bulgare. Fondul lexical slav. Elemente protobulgare. Împrumuturi din alte limbi.

VII. Limba bulgara literara

- Obiectul si însemnatatea studierii istoriei limbii literare bulgare.
- Raportul dintre limba literara, dialecte si graiuri. Stilurile limbii literare.
- Periodizarea istoriei limbii literare; principalele caracteristici.

B. LITERATURA BULGARA

- Obiectul istoriei literaturii si raporturile ei cu alte discipline. Aparitia literaturii bulgare scrise în limba bulgara veche. Periodizarea literaturii bulgare.

I. Literatura bulgara veche

- Pricipalele directii în dezvoltarea literaturii bulgare vechi: literatura religioasa, istorica si apocrifa. Aparitia scrisului în limba slava veche. Opera fratilor Chiril si Metodie. Cele doua alfabete slave. Crearea si activitatea {colilor de la Preslav si Ohrida.
- Pricipalii scriitori din perioada secolelor IX-XII. (Kliment Ohridski, Constantin Preslavski, Ioan Exarhul, Calugarul Hrabar).
- Literatura bogomilica si antibogomilica. Romane si povestiri populare.
- Literatura bulgara în secolele XII-XIV. {coala de la Târnovo. Scriitorii Eftimie Târnovski si Grigore Țambloc.
- Literatura bulgara în secolele XV-XVIII. {coala de la Sofia. Carturari si opere originale: Vladislav Gramaticul, Pop Peio, Matei Gramaticul. Cronica anonima bulgara. Damaschinele.

II. Literatura bulgara moderna. Epoca renasterii bulgare.

- Schimbari fundamentale în continutul si forma literaturii din aceasta epoca. Periodizarea procesului literar. Principalii scriitori si operele lor: Paisie Hilendarski, Sofronie Vranceanski, Petăr Beron, Dobri Cintulov, P.R.Slaveiku, Liuben Karavelov, Hristo Botev.
- Literatura bulgara de la eliberare (1878) pâna la primul razboi mondial.
- Conditiiile de dezvoltare a literaturii bulgare dupa eliberarea de sub jugul otoman. Curente si tendinte în dezvoltarea literaturii bulgare. Pricipalii scriitori si operele lor: Ivan Vazov, Alcko Konstantinov, Anton Strassimirov, P.P. Slaveikov, Elin Pelin, P.K. Janorov, Iordan Iovian, St.L. Kostov, Hristo Smirnenski, Elisaveta Bagreana, Dora Gabe, Emilian Stanev, V. Andreev.
- Dezvoltarea romanului bulgar. De la Ivan Vazov pâna astazi. (Anton Strassimirov, Emilian Stanev, Dimităr Talev, Blaga Dimitrova).

LIMBA BULGARA CONTEMPORANA

BIBLIOGRAFIE SELECTIVA

- 1. Gramatika na sǎvremennija bǎlgarski knizoven ezik**, vol. I-III, Sofija, 1982, 1983.
- 2. L. Andreicin, K. Popov, St. Stoianov, Gramatika na bǎlgarskija ezik**, Sofija, 1977.
- 3. K. Mircev, Istoriceska gramatika na bǎlgarskia ezik**, Sofija, 1963.
- 4. St. Stoianov, Uvod v fonetikata na bǎlgarskia ezik**, Sofija, 1966.
- 5. T. Boiadjiev, Bǎlgarska leksicologija**, Sofija, 1986.
- 6. Maria Zavera, Curs de limba bulgara contemporana. Morfologia**, Bucuresti, 1981.
- 7. Maria Zavera, Curs de istoria limbii bulgare literare**, Bucuresti, 1972.
- 8. Olga Stoicovici, Curs de gramatica istorica a limbii bulgare**, Bucuresti, 1977.

LITERATURA BULGARA

BIBLIOGRAFIE SELECTIVA

- Anghelov. D, Berza **Relatii româno-bulgare de-a lungul veacurilor**, I (sec. XII-XIX), Culegere de studii, Bucuresti 1971.
- Anghelov B. **Bogomilstvoto v Bălgaria**, Sofia 1969.
- Bogdan Ioan **Scrieri alese**. Cu o prefata de Emil Petrovici. Editie îngrijita, studiu introductiv si note de Gh. Mihaila, Bucuresti, Ed.Academiei RSR 1968.
- Cartoian N. **Istoria literaturii române vechi**, Bucuresti, vol.I – 1940, vol.II – 1942, vol.III – 1945.
- Dinekov P. **Istoria na starata bălgarska literatura**, Sofia 1961.
- Mihăilă G. **Contributii la istoria culturii si literaturii române vechi**, Bucuresti 1972.
- Rusev P. **Grigorii Tamblak v Rumânia i starata rumănska literatura**, Sofia 1966.
- Dinekov P. **Bălgarski vāzrojidenti**, Sofia 1963.
- Fotiade, Laura – Baz **Locul lui Iordan Iovkov în relatiile literare româno-bulgare din secolul al XI-lea**, în “Studii de literatura universală”, vol.III, Bucuresti, 1961, p.237-255.
- Iuffu Zl. și Fotiade L. **Antologie de texte din literatura bulgara**, Bucuresti, 1962.
- Iuffu Zl. **Oglindirea realitatii românești în opera lui L.Karavelov**, în “Analele Universitatii Bucuresti”, Filologie, nr.23, 1961, p.50.
- D. Zavera **Prelegeri de literatura bulgara**, Bucuresti, 1978.
- ***
- Prelegeri de folclor comparat român-bulgar (Cântece haiducești)**, Bucuresti 1979.
- Iuffu Zl., Zavera D. **Raspândirea literaturii bulgare moderne în România până la 1944**, în “Romanoslavica”, 1963, IX, (p.447-483).
- Zarev P. **Panorama na bălgarskata literatura**, vol.I, partea I si II, 1966, 1967; ed.II, 1970.

PROGRAMA LIMBII SI LITERATURII BULGARE

în vederea sustinerii examenului de gradul II în învățământ pentru profesori

C. Limba bulgara

III. Gramatica istorica a limbii bulgare

- scopul si sarcinile gramaticii istorice. Raportul ei cu celelalte discipline: slava veche (bulgara veche), limba bulgara contemporana, gramatica comparata a limbii slave, dialectologia.
- metodele de cercetare în domeniul istoriei limbii: metoda filologica, descriptiva, comparativ-istorica, etc.
- privire de ansamblu asupra periodizarii istoriei limbii bulgare; caracteristicile fiecărei epoci.
- locul limbii bulgare în familia limbilor slave. Limba bulgara si celelalte limbi balcanice.
- izvoarele principale pe care se bazeaza studierea istorica a limbii bulgare.

IV. Elemente de dialectologie

- criterii de clasificare a dialectelor limbii bulgare.
- privire generala asupra dialectelor limbii bulgare: dialectele apusene; dialectele răsăritene; caracteristicile fonetice, morfologice si sintactice ale acestora.
- graiuri bulgare în afara granielor Bulgariei.

III. Fonetica

- Caracterizarea sistemului fonetic în perioada bulgara veche.
- Vocalismul. Evolutia vocalelor nazale si a ierurilor. Alternante vocalice.
- Consonantismul. Palatalizarea consoanelor. Fenomene de asimilare si disimilare. Schimbări în grupurile de consoane.

VIII. Morfologia

- Privire de ansamblu asupra sistemului declinarii numelui în perioada bulgara veche. Evolutia limbii de la sintetism la analism. Aparitia articolului.
- Istoria formelor determinate si nedeterminate ale adjectivului. Formele analitice ale gradelor de comparatie.
- Pronumele personale si reflexive. Mentinerea cazurilor dativ si acuzativ. Istoria pronomelor posesive, demonstrative, interogative si relative. Alte pronume.
- Schimbari în sistemul numeralului. Disparitia dualului. Pastrarea unor forme cazuale.
- Verbul. Caracterizarea sistemului verbal. Timpurile simple si compuse. Exprimarea viitorului. Conditionalul si imperativul. Mijloace de exprimare a imperativului. Evolutia participiului. Gerunziul, caracteristica a limbii literare, exprimarea lui în limba vorbita. Modul naratiunii indirecte. Moduri disparute în limba bulgara: infinitivul si supinul.

IX. Notiuni de sintaxa

- Privire de ansamblu asupra evolutiei limbii bulgare.
- Propozitia, partile principale ale propozitiei.
- Schimbari în structura propozitiei, consecinta a disparitiei treptate a formelor cazuale si a extinderii functiei sintactice a propozitiilor.
- Structura frazei. Diversitatea tipurilor structurale ale frazei. Coordonare si subordonare în fraza.
- Punctuatia. Bazele punctuatiei limbii bulgare. Punctuatia si intonatia.

X. Lexicologie

- Scurta privire asupra evolutiei sistemului lexical al limbii bulgare. Fondul lexical slav. Elemente protobulgare. Împrumuturi din alte limbi.

XI. Limba bulgara literara

- Obiectul si însemnatatea studierii istoriei limbii literare bulgare.
- Raportul dintre limba literara, dialecte si graiuri. Stilurile limbii literare.
- Periodizarea istoriei limbii literare; principalele caracteristici.

D. LITERATURA BULGARA

- Obiectul istoriei literaturii si raporturile ei cu alte discipline. Aparitia literaturii bulgare scrise în limba bulgara veche. Periodizarea literaturii bulgare.

III. Literatura bulgara veche

- Pricipalele directii în dezvoltarea literaturii bulgare vechi: literatura religioasa, istorica si apocrifa. Aparitia scrisului în limba slava veche. Opera fratilor Chiril si Metodie. Cele doua alfabete slave. Crearea si activitatea {colilor de la Preslav si Ohrida.
- Pricipalii scriitori din perioada secolelor IX-XII. (Kliment Ohridski, Constantin Preslavski, Ioan Exarhul, Calugarul Hrabar).
- Literatura bolomilica si antibogomilica. Romane si povestiri populare.
- Literatura bulgara în secolele XII-XIV. {coala de la Târnovo. Scriitorii Eftimie Târnovski si Grigore Țambloc.
- Literatura bulgara în secolele XV-XVIII. {coala de la Sofia. Carturari si opere originale: Vladislav Gramaticul, Pop Peio, Matei Gramaticul. Cronica anonima bulgara. Damaschinele.

IV. Literatura bulgara moderna. Epoca renasterii bulgare.

- Schimbari fundamentale în continutul si forma literaturii din aceasta epoca. Periodizarea procesului literar. Pricipalii scriitori si operele lor: Paisie Hilendarski, Sofronie Vranceanski, Petăr Beron, Dobri Cintulov, P.R.Slaveiku, Liuben Karavelov, Hristo Botev.
- Literatura bulgara de la eliberare (1878) pâna la primul razboi mondial.
- Conditiiile de dezvoltare a literaturii bulgare dupa eliberarea de sub jugul otoman. Curente si tendinte în dezvoltarea literaturii bulgare. Pricipalii scriitori si operele lor: Ivan Vazov, Alcko Konstantinov, Anton Strassimirov, P.P. Slaveikov, Elin Pelin, P.K. Janorov, Iordan Iovian, St.L. Kostov, Hristo Smirnenski, Elisaveta Bagreana, Dora Gabe, Emilian Stanev, V. Andreev.
- Dezvoltarea romanului bulgar. De la Ivan Vazov pâna astazi. (Anton Strassimirov, Emilian Stanev, Dimităr Talev, Blaga Dimitrova).

LIMBA BULGARA CONTEMPORANA

BIBLIOGRAFIE SELECTIVA

- 9. Gramatika na sǎvremennija bǎlgarski knizoven ezik**, vol. I-III, Sofija, 1982, 1983.
- 10.**L. Andreicin, K. Popov, St. Stoianov, Gramatika na bǎlgarskija ezik, Sofija, 1977.
- 11.**K. Mircev, Istoriceska gramatika na bǎlgarskia ezik, Sofija, 1963.
- 12.**St. Stoianov, Uvod v fonetikata na bǎlgarskia ezik, Sofija, 1966.
- 13.**T. Boiadjiev, Bǎlgarska leksicologija, Sofija, 1986.
- 14.**Maria Zavera, Curs de limba bulgara contemporana. Morfologia, Bucuresti, 1981.
- 15.**Maria Zavera, Curs de istoria limbii bulgare literare, Bucuresti, 1972.
- 16.**Olga Stoicovici, Curs de gramatica istorica a limbii bulgare, Bucuresti, 1977.

LITERATURA BULGARĂ

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

- Anghelov. D, Berza **Relatii româno-bulgare de-a lungul veacurilor**, I (sec. XII-XIX), Culegere de studii, București 1971.
- Anghelov B. **Bogomilstvoto v Bălgaria**, Sofia 1969.
- Bogdan Ioan **Scrieri alese**. Cu o prefață de Emil Petrovici. Ediție îngrijită, studiu introductiv și note de Gh. Mihăilă, București, Ed.Academiei RSR 1968.
- Cartoian N. **Istoria literaturii române vechi**, București, vol.I – 1940, vol.II – 1942, vol.III – 1945.
- Dinekov P. **Istoria na starata bălgarska literatura**, Sofia 1961.
- Mihăilă G. **Contribuții la istoria culturii și literaturii române vechi**, București 1972.
- Rusev P. **Grigorii Tamblak v Rumânia i starata rumănska literatura**, Sofia 1966.
- Dinekov P. **Bălgarski văzrojdenti**, Sofia 1963.
- Fotiade, Laura – Baz **Locul lui Iordan Iovkov în relațiile literare româno-bulgare din secolul al XI-lea**, în “Studii de literatură universală”, vol.III, București, 1961, p.237-255.
- Iuffu Zl. și Fotiade L. **Antologie de texte din literatura bulgară**, București, 1962.
- Iuffu Zl. **Oglindirea realității românești în opera lui L.Karavelov**, în “Analele Universității București”, Filologie, nr.23, 1961, p.50.
- D. Zavera **Prelegeri de literatură bulgară**, București, 1978.
- ***
- Prelegeri de folclor comparat român-bulgar (Cântece haiducești)**, București 1979.
- Iuffu Zl., Zavera D. **Răspândirea literaturii bulgare moderne în România până la 1944**, în “Romanoslavica”, 1963, IX, (p.447-483).
- Zarev P. **Panorama na bălgarskata literatura**, vol.I, partea I și II, 1966, 1967; ed.II, 1970.

Programa metodicii predarii limbii si literaturii bulgare în vederea sustinerii examenului de definitivat si gradul II în învățământul pentru profesori

Probleme generale ale predarii limbii bulgare.

Etapele principale ale studiului limbii bulgare în școala de cultură generală.

Obiectivele predarii limbii bulgare.

Conceptia și cerințele de realizare a programei școlare. Sistemul concentric de organizare a materiei de studiu.

Programa, manuale.

Probleme specifice ale formării noțiunilor gramaticale și ale deprinderilor de exprimare corectă.

Metode și procedee folosite în predarea limbii bulgare (fonetica, ortografie, morfologie, sintaxa, lexicologie)

- Conversatia;
- Explicatia ca forma demonstrativa a expunerii;
- Exercițiile gramaticale și ortografice;
- Analiza gramaticala;

Caracteristicile materialului didactic și intuitiv folosit în predarea limbii. (mijloace audio-vizuale).

Sistemul lecțiilor de limba

- Lectia de comunicare a noilor cunoștințe (lecție mixta);
- Lectia de fixare a cunoștințelor și de formare a deprinderilor de exprimare corectă;
- Lectia de repetare și sistematizare a cunoștințelor și deprinderilor elevilor;
- Lectia de verificare și de apreciere a cunoștințelor și deprinderilor elevilor;
- Pregătirea profesorului pentru lecțiile de limba bulgară;
- Probleme speciale ale metodicii predarii limbii bulgare.

Metodica predării literaturii bulgare

Probleme generale ale metodicii predării limbii bulgare;

Etapele studierii literaturii în școala de cultură generală;

Importanța și obiectivele studiului literaturii în școală;

Funcția cognitivă, social-educativă și estetică a literaturii și rolul ei în procesul instructiv-educativ;

Probleme specifice ale studiului literaturii la vârsta școlară;

Metode și procedee folosite în predarea literaturii:

- Conversația;
- Expunerea (povestire și prelegere);
- Analiza literară: variantele analizei literare în procesul studierii operelor literare, epice și dramatice;
- Exercițiile: compunerile ca formă specifică de cultivare a expunerii.

Materialul didactic folosit la lecțiile de literatură (mijloace audio-vizuale).

Sistemul lecțiilor de literatură

- Variantele lecțiilor de comunicare și de repetare în funcție de fiecare etapă a studiului literaturii în școala de cultură generală;
- Lecțiile de formare a deprinderilor de exprimare orală și scrisă;
- Predarea lecturii literare:
 - Pregătirea în vederea înțelegerii textului literar;
 - lectura textului literar, lectura model, lectura de clasă, formarea deprinderilor de lectura expresivă;
 - alcătuirea planului de idei;
 - reproducerea conținutului;
 - studierea personajelor;

- studierea modalitatilor de realizare artistica.

Studiul literaturii bulgare în afara clasei si a scolii

Îndrumarea si controlul lecturii individuale a elevilor;

Biblioteca scolara. Activitati în afara clasei: cercurile literare, manifestari cultural-artistice, excursiile literare, concursurile, etc.

BIBLIOGRAFIE

St. Kabasanov, Metodika ba bălgarskija ezik, Sofia, 1962

L. Andrejein, Osnovni vāprosi na ezikovoto obucenie, Narodna prosve kn. 90, p.32-48;

G. Atanasov, Pedagogika, Sofia, 1960

M. Janakiev, Bălgarskoto stihoznanie, Sofia 1960

S. Stoian, Curs de pedagogie generala, Bucuresti, 1961

Clara Chiosa, Bazele lingvistice pentru teoria predarii limbii române, Bucuresti, 1971

N. Mihaiescu, Îndrumari pentru studiul limbii române. Vocabular si gramatica, Bucuresti, 1971

Intocmit : Prof.dr. Dumitru Zavera tel: 250 89 69